

**Program współpracy
z Rodzicami wychowanków
Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego
w Łęcznej
„Razem możemy więcej”**

**Autorki programu:
mgr Iga Ciepałowicz
mgr Danuta Kubiś**

Spis treści

- I. Wstęp
- II. Podstawy prawne
- III. Konstrukcja programu
- IV. Cele programu
- V. Zadania Ośrodka w zakresie współpracy z Rodzicami
- VI. Zadania Rodziców w zakresie współpracy z placówką
- VII. Procedury osiągnięcia celów – metody i formy
- VIII. Zasady współpracy, procedury kontaktów z Rodzicami, uprawnienia i zobowiązania Rodziców
- IX. Przewidywane efekty współpracy
- X. Plan współpracy z rodzicami
- XI. Ewaluacja programu
- XII. Literatura

I. Wstęp

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego oraz główną instytucją wychowawczą. To w środowisku rodzinnym kształtuje się sfera emocjonalno-społeczna, osobowość, a także postawy moralne. Dziecko od najmłodszych lat powinno doświadczać w rodzinie poczucia bezpieczeństwa, miłości i zaufania.

Drugą instytucją, która kształtuje osobowość dziecka, jest placówka oświatowa. Ma ona za zadanie spełniać funkcję dydaktyczną i wychowawczą.

Wspomniane wyżej środowiska: rodzinne i szkolne powinny razem ze sobą współpracować, tworzyć niejako integralną całość. Dla nauczyciela pracującego z wychowankiem z niepełnosprawnością intelektualną współpraca z rodzicami stanowi szczególne wyzwanie. Skuteczność współdziałania tych dwóch ogniw ma znaczący wpływ na prowadzenie terapii i nauczania wychowanków z niepełnosprawnością.

Praca z Rodzicami dzieci z niepełnosprawnością intelektualną wymaga szczególnych kompetencji i predyspozycji ze strony nauczyciela. Ważna jest wyrozumiałość, gotowość niesienia pomocy, specjalistyczna wiedza dotycząca właściwego postępowania, wykorzystania metod dostosowanych do potrzeb i możliwości wychowanka, których Rodzic nie posiada, a które mogą mu pomóc w dalszej terapii i kompetentnym wywiązywaniu się ze swojej rodzicielskiej roli. Bardzo często Rodzice dziecka niepełnosprawnego doświadczają specyficznego stanu napięcia emocjonalnego, które niekiedy towarzyszy im przez całe życie, borykają się z wieloma trudnościami. Nadrzędnym celem pracy z Rodzicami powinno być zwiększenie ich kompetencji rodzicielskich i związanego z tym poczucia satysfakcji płynącej z bycia dobrym Rodzicem swojego dziecka. Świadomość Rodziców, zainteresowanie światem emocji, otaczającą rzeczywistością swoich dzieci, poszukiwanie rozwiązań wychowawczych, zaufanie do nauczycieli stanowi nieodłączny element w realizowaniu zamierzonych celów.

Priorytetem dla nauczycieli i Rodziców jest troska o rozwój wychowanków. Program współpracy z Rodzicami wychowanków Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego „Razem możemy więcej” ma za zadanie ułatwić zaangażowanie Rodziców we wszelkie działania placówki, pracę nauczycieli, rozwiązywanie problemów napotykanym w całym okresie edukacji, co niewątpliwie będzie pomocne w poznaniu dziecka i właściwym procesie nauczania. Współpraca z Rodzicami będzie oparta o kompromis, wzajemny szacunek, na zasadzie partnerskich relacji. Obydwie strony muszą wykazywać duże zaangażowanie i poświęcenie. Tylko wzajemne wsparcie i współpraca pozwoli skutecznie zrealizować zamierzone cele w imię szeroko rozumianego dobra dziecka.

II. Podstawy prawne

1. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z 10 grudnia 1948 r.;
2. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenia Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (*Dz. U. z dnia 23 grudnia 1991r.*);
3. Europejska Karta Obowiązków i Praw Rodziców;
4. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (*Dz. U. z 2018 r. poz. 967 i 2245 oraz z 2019 r. poz. 730*);
5. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (*Dz. U. z 2021r. poz. 1082*);
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (*Dz. U. poz. 356, z poz. zm.*);
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobów organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim (*Dz. U. poz. 529*);
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (*Dz. U. z 2020 r. poz. 1280*);
9. Statut Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego w Łęcznej;

10. Program wychowawczo-profilaktyczny Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego w Łęcznej.

III. Konstrukcja programu

Autorkami programu są Iga Ciepałowicz i Danuta Kubiś, nauczycielki Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego w Łęcznej.

Termin realizacji programu zaplanowano na okres: wrzesień 2021 – czerwiec 2023 z możliwością przedłużenia.

Program współpracy z Rodzicami wychowanków Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego „Razem możemy więcej” został napisany dla Rodziców, których dzieci uczęszczają do w/w placówki. Program będzie integralnie związany ze Statutem Ośrodka oraz programem wychowawczo-profilaktycznym. W realizację programu „Razem możemy więcej” zaangażowani będą także inni nauczyciele i pracownicy placówki.

IV. Cele programu

1. Zwiększenie zaangażowania Rodziców w sprawy kształcenia, wychowania i sprawowania opieki nad wychowankami Ośrodka.
2. Stworzenie jednolitego, przyjaznego systemu współpracy placówki z Rodzicami opartego na partnerstwie i dialogu.
3. Rozwijanie poczucia współodpowiedzialności Rodziców za efekty działalności Ośrodka.
4. Doskonalenie form wzajemnej współpracy, integracja wszystkich podmiotów placówki.
5. Zmiana świadomości pedagogicznej Rodziców, np. szkolenia dla Rodziców – przedstawienie ofert, pomoc w organizacji.
6. Wywołanie pozytywnych przekonań i nastawień w postrzeganiu placówki, kreowanie dobrego wizerunku Ośrodka, jako miejsca przyjaznego wychowankom i otwartego na współpracę z Rodzicami.
7. Angażowanie Rodziców we wspólne przedsięwzięcia grupowe i całej społeczności Ośrodka (uroczystości, wycieczki).
8. Wzmacnianie więzi rodzinnych pomiędzy dzieckiem a rodzicem.

9. Wzajemne wspieranie się Rodziców i nauczycieli w sposobach rozwiązywania problemów swoich dzieci lub ich zapobiegania.
10. Zwiększenie zainteresowania Rodziców życiem ich dzieci – pogłębianie wiedzy na temat tego, co się dzieje w placówce, jakie zadania stawia przed nim Ośrodek, aby po zakończeniu edukacji mogło egzystować na miarę swoich indywidualnych możliwości psychofizycznych.

V. Zadania Ośrodka w zakresie współpracy z Rodzicami

Do zadań placówki należy przede wszystkim aktywizowanie Rodziców do włączenia się w życie Ośrodka. To także:

- poszukiwanie i doskonalenie takich form współpracy, które będą efektywne zarówno dla Rodziców, jak i placówki;
- włączenie Rodziców w organizowanie uroczystości, wycieczek, spotkań integracyjnych, itp.;
- stworzenie Rodzicom dogodnych warunków kontaktowania się z nauczycielami, specjalistami, pomocami wychowawcy;
- dostarczanie informacji na temat funkcjonowania ich dziecka w Ośrodku (funkcjonowanie w grupie rówieśniczej, opanowanie nowych umiejętności, mocne i słabe strony, zainteresowania, zachowania trudne i zakłócające, problemy zdrowotne, itp.);
- zachęcanie Rodziców do udziału w posiedzeniach zespołu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zebraniach ogólnych i grupowych, spotkaniach indywidualnych;
- zapoznanie Rodziców z przepisami i dokumentami obowiązującymi w placówce: Statut ORW, program wychowawczo-profilaktyczny, plany zajęć, regulaminy obowiązujące w Ośrodku, organizacja pracy, plany pracy placówki i plany wychowawcze.

VI. Zadania Rodziców w zakresie współpracy z placówką

Do zadań Rodziców należeć będzie przede wszystkim:

- wspomaganie ORW we wszystkich obszarach pracy;
- opiniowanie wewnętrznych przepisów, dokumentów placówki;

- współdecydowanie w sprawach ważnych dla funkcjonowania ORW;
- ścisła współpraca z placówką w rozwiązywaniu trudności dydaktycznych, wychowawczych i innych związanych z działalnością Ośrodka;
- inicjowanie przedsięwzięć, a także aktywne uczestnictwo w pracach, uroczystościach, wycieczkach na rzecz grupy wychowawczej, całego ORW;
- udział w zebraniach organizowanych przez wychowawców, dyrektora placówki, posiedzeniach zespołów pomocy psychologiczno-pedagogicznej, spotkaniach indywidualnych;
- współpraca przy realizacji zadań i projektów podnoszących jakość pracy placówki;
- wymiana informacji np. w zeszycie do korespondencji dziennej lub bezpośrednio na spotkaniach, posiedzeniach zespołów z wychowawcami, specjalistami o aktualnym stanie zdrowia swojego dziecka, postępach, ewentualnym regresie w funkcjonowaniu;
- zgłaszanie na bieżąco swoich oczekiwań wobec ORW.

VII. Procedury osiągnięcia celów – metody i formy

Niezbędne warunki do realizacji zaplanowanych celów programu przez prowadzącą nauczycielki:

- stwarzanie przyjaznej atmosfery podczas trwania spotkań, zebrań czy posiedzeń zespołu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, aby Rodzice nie czuli się skrępowani;
- umiejętne wykorzystywanie kompetencji i doświadczenia zawodowego w planowanych spotkaniach, aby stały się atrakcyjne, a Rodzice chętnie w nich uczestniczyli;
- systematyczne diagnozowanie potrzeb i oczekiwań Rodziców, organizowanie środowiska ORW sprzyjającego współpracy;
- ściśle i aktywne współdziałanie z instytucjami wspomagającymi Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy: PPP w Łęcznej, PCPR w Łęcznej, OPS, przedszkola i szkoły z terenu powiatu Łęczyńskiego, udział lub organizowanie różnego rodzaju akcji charytatywnych;

- stosowanie się do ustalonych zasad współpracy, np. dobrowolność wypowiedzi z zachowaniem akceptacji i szacunku do drugiej osoby;
- organizowanie spotkań tematycznych dla Rodziców z zaproszonymi gośćmi oraz edukacyjnych podnoszących ich kompetencje wychowawcze;
- wzbudzanie poczucia ważności wkładu i zaangażowania każdego Rodzica;
- systematyczne monitorowanie opracowanego programu współpracy z Rodzicami, modyfikowanie programu w miarę potrzeb i wnoszonych uwag.

Metody:

- rozmowy, dyskusje;
- warsztaty, szkolenia;
- zajęcia praktyczne, czynny udział Rodziców w życiu placówki;
- przekazywanie informacji, pogadanki, prezentacje;
- informacje zwrotne (ankiety wypełnione przez Rodziców).

Formy:

- kontakty telefoniczne z Rodzicami, wymiana istotnych informacji w zeszycie do korespondencji dziennej
  - spotkania konsultacyjne:
- zebrania ogólne z Rodzicami;
  - zebrania indywidualne;
  - posiedzenia zespołu pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
    - spotkania tematyczne:
  - spotkania z ekspertami (pedagogizacja Rodziców, uzyskiwanie pomocy, np. w pozyskiwaniu funduszy na wyjazdy rehabilitacyjne, warsztaty, wykłady, prelekcje, inicjowanie pomocy prawnej lub materialnej);
    - spotkania okolicznościowe:
  - aktywny udział Rodziców w uroczystościach organizowanych w ORW i na terenie placówki;
  - uczestnictwo i współorganizowanie przez Rodziców wycieczek, uroczystości grupowych lub dla całej społeczności Ośrodka;

- świadczenie pracy i usług Rodzica na rzecz grupy, do której uczęszcza dziecko, np. pomoc przy dekorowaniu sali zajęć, przygotowywanie pomocy, elementów, przedmiotów przydatnych podczas prowadzenia zajęć: organizowanie kącika przyrodniczego.

VIII. Zasady współpracy, procedury kontaktów z Rodzicami, uprawnienia i zobowiązania Rodziców

Zasady współpracy:

1. Rodzice i placówka współpracują ze sobą na zasadzie:

- partnerstwa i dialogu;
- wzajemnego szacunku i tolerancji;
- dobrowolności udziału we współpracy;
- jedności oddziaływań;
- poufności i dyskrecji w przekazywaniu informacji dotyczących dziecka i jego rodziny.

2. Rodzice i Ośrodek to instytucje pełniące funkcje wychowawcze.

3. Współpraca Rodziców i placówki uwzględnia zasady:

- wspólnym celem jest dobro wychowanka;
- ORW dopełnia działania prowadzone w domu;
- placówka pomaga we wszelkiego rodzaju trudnościach dydaktycznych, wychowawczych;
- Rodzice pomagają, na miarę swoich możliwości Ośrodkowi w działaniach organizacyjnych;
- opinie Rodziców dotyczące ORW, ich oczekiwania to ważne informacje w planowaniu pracy.

4. Współpraca Rodziców i Ośrodka może mieć formę:

- spotkań organizacyjnych związanych z rozpoczęciem roku szkolnego;
- zebrań ogólnych, zespołowych, indywidualnych, udziału w posiedzeniach zespołu pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- udziału Rodziców w uroczystościach organizowanych w ORW;

- otrzymywania listów pochwalnych, podziękowań;
- pomoc w szukaniu ofert i organizacji szkoleń lub warsztatów dla Rodziców;
- uzyskiwania podstawowych informacji zamieszczonych na tablicy informacyjnej w korytarzu Ośrodka, stronie internetowej placówki, Facebooku;
- pomocy Rodziców w organizacji wyjazdów, wycieczek, konkursów plastycznych;
- współorganizacji np. Pikniku Rodzinnego, 10-lecia istnienia ORW, obchodów Światowego Dnia Świadomości Autyzmu, uroczystości związanych ze świętami wielkanocnymi i bożonarodzeniowymi.

Procedury kontaktów z Rodzicami:

Opracowana procedura ma na celu ułatwienie wzajemnych kontaktów nauczycieli z Rodzicami oraz uwzględnienia ich w działalności wychowawczej ORW zawartej w Statucie placówki i programie wychowawczo-profilaktycznym. Współpraca z Rodzicami uwzględnia kontakty oraz spotkania wg ustalonego harmonogramu podanego na początku roku szkolnego. Rodzice zawsze mają możliwość kontaktów z nauczycielami poprzez zeszyty do korespondencji dziennej, umówione wcześniej spotkania indywidualne oraz kontakty telefoniczne. Miejscem kontaktów z Rodzicami jest Ośrodek, a wszelkie rozmowy powinny się odbywać w pokoju nauczycielskim, salach zajęć grupowych lub gabinecie psychologa, logopedy. Rodzice wspólnie z nauczycielami przestrzegają przyjętą procedurę w trosce o poprawność kontaktów.

Uprawnienia i zobowiązania Rodziców:

1. Rodzice mają prawo znać cele, treści i metody pracy Ośrodka (poprzez uczestnictwo w posiedzeniach zespołu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, na których opracowywane są m.in. Indywidualne Programy Edukacyjno-Terapeutyczne i Indywidualne Programy Rewalidacyjno-Wychowawcze, ustalone kierunki dalszej pracy z wychowankami),
2. Angażowanie Rodziców w życie Ośrodka, aby stanowili istotną część społeczności lokalnej – udział w różnego rodzaju uroczystościach organizowanych przez placówkę, inicjowanie przez Rodziców różnorodnych aktywności na rzecz wychowanków,
3. Rodzice mają obowiązek dbania o własne dzieci, poświęcania im czasu i uwagi, aby wzmocnić ich pracę uwzględniając indywidualne predyspozycje, mocne i słabe strony.

IX. Przewidywane efekty współpracy

Realizacja celów zawartych w programie współpracy z Rodzicami pozwoli na:

- ujednolicenie oddziaływań dydaktycznych i wychowawczych;
- budowanie więzi emocjonalnych, właściwych relacji i wzajemnego zaufania na płaszczyźnie: rodzic-dziecko, rodzic-nauczyciel, nauczyciel-wychowanek;
- kształtowanie pozytywnych postaw w stosunku do Ośrodka;
- inicjowanie działalności społecznej na rzecz placówki;
- podniesienie efektywności pracy Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego w Łęcznej;
- budowanie relacji w grupie Rodziców;
- podniesienie wśród Rodziców poczucia sprawstwa i odpowiedzialności za efekty wspólnych działań.

X. Plan współpracy z Rodzicami

ZADANIA/TEMATYKA SPOTKAŃ	TERMIN, OSOBY ODPOWIEDZIALNE
<p>Pedagogizacja Rodziców:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie Rodziców z dokumentami placówki: Statut ORW, program wychowawczo-profilaktyczny, procedury i regulaminy obowiązujące w placówce, np. bezpieczeństwa, wycieczek, itp. - Planowanie pracy dydaktyczno-wychowawczej: - wybór Rady Rodziców; - harmonogram uroczystości grupowych i całego ORW; - zasady udziału Rodziców w życiu placówki; - udział w posiedzeniu zespołu pomocy psychologiczno-pedagogicznej. - Omówienie spraw bieżących, informacji przekazanych przez Dyrektora placówki.	<p>wrzesień – październik (na bieżąco, wg ustalonego harmonogramu;</p> <p>Dyrektor ORW, nauczyciele- wychowawcy, autorki programu</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Badanie oczekiwań Rodziców wobec Ośrodka – rozmowy, anonimowe ankiety. - Zapoznanie Rodziców z planem zajęć oraz ofertą zajęć. 	
<ul style="list-style-type: none"> - Przedstawienie Rodzicom spraw bieżących związanych z organizacją placówki, propozycje zajęć dodatkowych dla wychowanków ORW: cykliczne zajęcia w Grocie Solnej, hipoterapia, alpakterapia, wycieczka z udziałem Rodziców i wychowanków ORW. - Spotkanie z pracownikami PCPR w Łęcznej dotyczące aktualnie realizowanych świadczeń i programów. - Zachęcenie Rodziców do korzystania z pomocy w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Łęcznej – propozycje współpracy. - Przedstawienie oferty szkoleń, kursów, warsztatów dla Rodziców, pomoc w organizacji. 	<p>październik, cały rok szkolny, na bieżąco wg zapotrzebowania Rodziców</p> <p>Dyrektor ORW, autorki programu</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Omówienie indywidualnych zmian w funkcjonowaniu wychowanków, ustalenie dalszych kierunków działań i zalecenia do dalszej pracy w domu (posiedzenie zespołu pomocy psychologiczno-pedagogicznej). - Pomoc Rodziców w zorganizowaniu uroczystości z okazji Odzyskania Niepodległości przez Polskę, Andrzejek. 	<p>listopad</p> <p>nauczyciele-wychowawcy, specjaliści</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Mikołajki, Dzień Górnika, spotkanie opłatkowe, Jasełka: aktywne uczestnictwo Rodziców w proponowanej formie zajęć. - Aktywny udział Rodziców w akcji charytatywnej „Pomóż Dzieciom Przetrwać Zimę” – zbiórka ubrań, żywności, udzielanie wywiadu. 	<p>grudzień</p> <p>Dyrektor ORW, nauczyciele-wychowawcy, specjaliści, zaproszeni goście</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Organizacja zabawy choinkowej/karnawałowej przy współpracy z Rodzicami; - Obchody Dnia Babci i Dziadka: integracja pokoleniowa. - Spotkanie z Rodzicami w ramach przedstawienia propozycji ocen opisowych uczniów oraz okresowych ocen funkcjonowania uczestników zajęć za I semestr, przekazanie 	<p>styczeń</p> <p>Dyrektor ORW, nauczyciele-wychowawcy, specjaliści</p>

informacji o postępach i trudnościach wychowanków, omówienie spraw bieżących.	
- Organizacja Dnia Wiosny, zachęcenie Rodziców do aktywnego udziału, np. przy wykonaniu Marzanny.	marzec nauczyciele-wychowawcy
- Uroczystość związana ze Świętami Wielkanocnymi, obchody Światowego Dnia Świadomości Autyzmu – współpraca z Rodzicami. - Przedstawienie indywidualnych zmian w funkcjonowaniu wychowanków (udział Rodziców w posiedzeniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej).	kwiecień Dyrektor ORW, nauczyciele-wychowawcy, specjaliści, inni pracownicy
- wycieczka dla wychowanków zorganizowana we współpracy z Rodzicami. - Dzień Mamy: zaangażowanie Rodziców w przygotowania, aktywny udział. - Obchody 10-lecia istnienia Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego, aktywny udział Rodziców w wydarzeniu.	maj Dyrektor ORW, nauczyciele-wychowawcy, specjaliści, inni pracownicy, zaproszeni goście
- uroczystość Dnia Dziecka, Piknik Rodzinny organizowany dla społeczności lokalnej przy współpracy z Rodzicami. - Uroczyste zakończenie roku szkolnego z udziałem Rodziców.	czerwiec Dyrektor ORW, nauczyciele-wychowawcy, specjaliści, inni pracownicy
- współpraca z przedszkolami, szkołami z terenu powiatu Łęczyńskiego (udział dzieci w konkursach organizowanych przez placówki oświatowe, pomoc rodziców w wykonanie pracy na konkurs, itp.).	na bieżąco nauczyciele, Dyrektor ORW
- Inne propozycje Rodziców wynikające z zapotrzebowania, chęci współpracy i podniesienia jakości działania Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego.	Przez cały okres trwania programu współpracy z Rodzicami

XI. Ewaluacja programu

1. Ewaluacja jest procesem wartościowania programu przez odbiorców, przy udziale nauczycieli – wychowawców, specjalistów pracujących w Ośrodku Rewalidacyjno-Wychowawczym w Łęcznej oraz Rodziców wychowanków uczęszczających do placówki.
2. Ewaluacja programu ma na celu wskazanie czy podjęte działania są skuteczne, co skutkować będzie kontynuacją realizacji wyznaczonych zadań lub w przypadku negatywnej opinii podjęciu decyzji o modyfikacji, zmianie bądź zaprzestaniu wszelkich działań związanych z programem.
3. Na zakończenie roku szkolnego, autorki programu będą przedstawiały na posiedzeniu Rady Pedagogicznej sprawozdanie z realizacji wyznaczonych celów i zadań.
4. Ocenie poddawane będą następujące elementy Programu współpracy z Rodzicami:
  - stopień realizacji założonych celów;
  - realizacja zadań zawarta w planie współpracy z Rodzicami;
  - skuteczność metod i form pracy.
5. Narzędziami do formułowania ocen będą:
  - rozmowy z Rodzicami na spotkaniach;
  - ankiety ewaluacyjne;
  - analiza dokumentacji placówki (protokoły, sprawozdania, plany pracy, itp.);
  - rozmowy z wychowawcami, innymi specjalistami pracującymi w placówce;
  - obserwacja zachowań wychowanków ORW.

XII. Literatura

1. Gordon T. „Wychowanie bez porażek”, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 1991 rok.
2. Kielin J., Klimek – Markowicz K. „Krok po kroku. Nauczanie i terapia dzieci z umiarkowaną, znaczną i głębszą niepełnosprawnością intelektualną”, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Sopot 2013 rok.
3. Kwiatkowska M. „Dzieci głęboko niezrozumiane”, Oficyna Literatów i Dziennikarzy „Pod Wiatr”, Warszawa 1997 rok.
4. Obuchowska J. „Dziecko niepełnosprawne w rodzinie”, WSiP, Warszawa 1991 rok.

5. Olechnowicz H. „Terapia dzieci z niepełnosprawnością intelektualną”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012 rok.
6. Olechnowicz H. „Wyzwalanie aktywności dzieci głębiej upośledzonych umysłowo”, WSiP, Warszawa 1994 rok.

Podpisy autorek programu

.....

.....

Program został zatwierdzony na posiedzeniu Rady Pedagogicznej Ośrodka Rewalidacyjno-Wychowawczego w Łęcznej w dniu 28 października 2021 roku.